

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne työryhmän mietinnöstä ”Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen” (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2024:7).

Mietintö on laadittu hallituksen esityksen muotoon. Esityksessä ehdotetaan, että ihmiskauppaa koskevaan rikoslain 25 luvun 3 §:ään lisättäisiin teon tarkoitukseksi pakkoavioliittoon saattaminen. Esityksen perusteluissa täsmennettäisiin sitä, mitä pakkoavioliitolla tarkoitetaan. Esityksen mukaisesti pakkoavioliittoon saattamista koskeva sääntely kattaisi juridisesti pätevän avioliiton ohella sellaiseen rinnastettavan liiton.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelman mukaisesti hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkiyttämiseksi rikoslaissa.

Eduskunta on ponnessaan vuonna 2022 edellyttänyt, että hallitus kiirehtii avioliittoon pakottamista koskevan rangaistussääntelyn tarkastelua ja ryhtyy sen perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttämiseksi rikoslaissa (EV 285/2022 vp).

Oikeusministeriö asetti 28.9.2023 työryhmän valmistelemaan ehdotuksen avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkiyttämiseksi rikoslaissa (VN/26964/2022-OM-1). Työryhmän jäseniksi nimettiin edustajat oikeusministeriöstä, Helsingin yliopistosta, Helsingin käräjäoikeudesta, Syyttäjälaitoksesta, Suomen asianajajaliitosta, sisäministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, Maahanmuuttovirastosta sekä Ihmisoikeusliitosta. Työryhmän toimikausi oli 28.9.2023–28.2.2024.

Työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttämiseksi rikoslaissa. Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti laatinut ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmä on tehtävänantonsa mukaisesti kuullut naismaahanmuuttajien järjestöjä ja turvakoteja.

Tavoitteet

Työryhmän mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen tavoitteena on selkeyttää avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta rikoslaisissa ja täsmentää ihmiskauppaa koskevaa rikoslain 25 luvun 3 §:ää lisäämällä säännökseen pakkoavioliittoon saattaminen ihmiskaupparikoksen tarkoitukseksi. Rangaistussäätelyn selkeyttämisellä pyritään osaltaan vahvistamaan henkilökohtaisen vapauden ja koskemattomuuden sekä yksityiselämän suojaa. Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman tavoitteita liittyen turvalliseen ja kriisinkestäväan oikeusvaltioon.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne työryhmän mietinnöstä ”Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen”.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistuun lausuntopyyntöön 22.4.2024 klo 16.15 mennessä. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi-palvelun verkkosivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Lisätietoa lausuntopalvelu.fi-palvelun käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. VAHVA-ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/26964/2022.

Lausunto on mahdollista antaa myös sähköpostitse lähettämällä lausunto oikeusministeriön kirjaamoon (kirjaamo.om(at)gov.fi). Sähköpostitse lähetetyissä lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/26964/2022.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

Oikeusministeriö ei maksa palkkiota pyydetyistä eikä annetuista lausunnoista.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään 22.4.2024.

Valmistelijat

Lainsäädäntöneuvos Leena Mäkipää, leena.makipaa@gov.fi, p. 0295 150082

Liitteet:

[OM_2024_7_ML_12.3.2024.pdf](#) - Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen
- Työryhmän mietintö

Jakelu:

African Care r.y.
Amnesty International Suomen osasto r.y.
DaisyLadies r.y.
Eduskunnan oikeusasiamies
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Etelä-Suomen syyttäjäalue
Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI)
Helsingin hovioikeus
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta / professori Sakari Melander
Hämeen poliisilaitos
Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Ihmisoikeusliitto
Irakin naisten yhdistys INY r.y.
Itä-Suomen hovioikeus
Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta / professori, emeritus Matti Tolvanen
Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta / yliopistotutkija, tutkijatohtori Sanna Mustasaari
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus
Julkiset Oikeusavustajat ry
Juristiliitto – Juristförbundet
Katolinen kirkko Suomessa
Korkein oikeus (varataan tilaisuus antaa lausunto)
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (KRIMO)
Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta / professori Minna Kimpimäki
Lapsiasiavaltuutettu
Lasten perusoikeudet – Children´s Fundamental Rights ry
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Loisto Settlementti ry
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi-Suomen syyttäjäalue
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus
Maahanmuuttovirasto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry – Mannerheims Barnskyddsförbundet
rf
Monika-Naiset liitto ry
Naisjärjestöjen Keskusliitto ry
Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry
Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen Demla ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kärjäoikeus

Pakolaisneuvonta ry
Pelastakaa Lapset ry
Poliisihallitus
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rikosuhripäivystys
Rovaniemen hovioikeus
Setlementti Tampere ry
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Suomen Asianajajaliitto – Finlands Advokatförbund
Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus
Suomen Islamilainen Yhdyskunta
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry – Finlands Polisorganisationers
Förbund rf
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Tampereen ensi- ja turvakoti r.y.
Tasa-arvovaltuutettu
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos
Turun yliopisto / apulaisprofessori Tatu Hyttinen
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Åbo Akademi / ROVU-hanke / professori Elina Pirjatanniemi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hinkkanen Ville
Oikeusministeriö

Mäkipää Leena
Oikeusministeriö